

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36006079	CPI Curros Enríquez	Pazos de Borbén	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Relixión católica	1º ESO	1	35

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	8
4.2. Materiais e recursos didácticos	8
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	8
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	9
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	10
6. Medidas de atención á diversidade	10
7.1. Concreción dos elementos transversais	10
7.2. Actividades complementarias	10
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	11
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	11
9. Outros apartados	12

1. Introducción

O CPI Curros Enríquez sitúase no rural. perto de Redondela e Vigo, e acolle os alumnos/as procedentes do concello de Pazos de Borbén..

A materia de Relixión Católica é opcional e escóllena aqueles pais/nais/titores dos alumnos/as que desexan ofertar a eses alumnos/as unha formación centrada en tres grandes ámbitos:

- 1.- Coñecer a Biblia e a persoa de Xesús de Nazaret. Feitos transcendentais na historia de humanidade.
- 2.- Coñecer os aspectos máis salientables da fe, doutrina e moral católica que axuda a formarse no coñecemento duns valores e principios que axudan a situarse na vida persoal e social dende unha perspectiva cristiana.
- 3.- Coñecer un dos fundamentos históricos da nosa sociedade en tódolos seus ámbitos (cultura, arte, pensamento, acción social, etc) e a realidade actual de Igrexa Católica e as súas actividades.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar, valorar e expresar os elementos crave da dignidade e identidade persoal a través da interpretación de biografías significativas, para asumir a propia dignidade e aceptar a identidade persoal, respectar a dos outros, e desenvolver con liberdade un proxecto de vida con sentido.	1-3			1-4	1-2-4-5		2-3	3
OBX2 - Valorar a condición relacional do ser humano, desenvolvendo destrezas e actitudes sociais orientadas á xustiza e á mellora da convivencia tendo en conta o maxisterio social da Igrexa, para aprender a vivir con outros e contribuír á fraternidade universal e a sustentabilidade do planeta.	2-5	3	5	3	3	1-2-4	1	
OBX3 - Asumir os desafíos da humanidade desde unha perspectiva inclusiva recoñecendo as necesidades individuais e sociais, discerníndoos coas claves do 'Reino de Deus', para implicarse persoal e profesionalmente na transformación social e o logro do ben común.	1-5		3	1	3	3-4	1	3
OBX4 - Interpretar e admirar o patrimonio cultural nas súas diferentes expresións, recoñecendo que son portadoras de identidades e sentido, apreciando como o cristianismo se ha encarnado en manifestacións diversas, para desenvolver sentido de pertenza, participar na construción da convivencia e promover o diálogo intercultural no marco dos dereitos humanos.	4	3		2-3		3		1-2-4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Recoñecer e apreciar a propia interioridade, a experiencia espiritual e relixiosa, presente en todas as culturas e sociedades, comprendendo a experiencia de personaxes relevantes e valorando as posibilidades do relixioso, para discernir posibles respostas ás preguntas sobre o sentido da vida, e favorecer o respecto entre as diferentes tradicións relixiosas.	1				1-3-5	3	2	1-3
OBX6 - Identificar e comprender os contidos esenciais da Teoloxía cristiá, contemplando e valorando a contribución da tradición cristiá á procura da verdade, para dispoñer dunha síntese do cristianismo que permita dialogar con outras tradicións, paradigmas e cosmovisións.	2-3		4	1	4-5	1-4	3	1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O ser humano e a relixión	Orixe do sentimento relixioso. Elementos comúns a tódalas relixións. As grandes rrelixións na actualidade. As manifestacións relixiosas. Ecumenismo.	25	5	X		
2	A Revelación de Deus na historia de Israel	O Antigo Testamento	25	10	X		
3	A Igrexa, presenza de Cristo e acción do Espírito Santo	Igrexa e a súa dimensión espiritual. A súa misión. Reino de Deus. Sacramento. Iniciación Cristiana. Bautismo, Confirmación e Eucaristía	25	10		X	
4	Xesús é o Salvador	Persoaxe histórica. Os Evanxeos. A sociedade do seu tempo. Os títulos de Xesús. A súa Vida e predicación. A Paixón. Morte e Resurrección.	25	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O ser humano e a relixión	5

Critérios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Situar e interpretar as expresións culturais e as súas linguaxes nos seus contextos históricos, apreciando a súa contribución á identidade persoal e social e aos Dereitos Humanos, facilitando a convivencia e o diálogo intercultural.	Recoñecer que a Cristianismo axuda a crear unha identidade persoal e social, está presente nos Dereitos Humanos, e facilita a convivencia e o diálogo ecuménico.	PE	100
CA1.8 - Razoar como a fe cristiá, no presente e ao longo da historia, fíxose cultura, interpretando o patrimonio literario, artístico e cultural e valorándoo como expresión da encarnación da mensaxe cristiá en diferentes linguaxes.	Reconocer que a fe cristiana foi fonte de cultura, arte, pensamento e acción social.		
CA1.9 - Valorar a experiencia espiritual e relixiosa como dimensión humana e social propia de todos os pobos e culturas, coñecendo a especificidade da espiritualidade xudeocristiana e doutras relixións.	Valorar a dimensión espiritual e relixiosa de todos os pobos e culturas.		
CA1.10 - Respetar as diferentes igrexas e tradicións relixiosas, coñecendo e valorando as crenzas, ritos, símbolos e principios de cada unha delas, tendo elementos de xuízo persoal que favorezan o diálogo interrelixioso.	Respetar as diferentes tradicións relixiosas e ter unha actitude de diálogo ecuménico.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos e dimensións fundamentais da vida humana en relación coa visión cristiá da persoa. - Relacións fundamentais da persoa: consigo mesma, cos demais, coa natureza e con Deus. - Habilidades e actitudes de escoita, empatía e expresión asertiva para unha comunicación interpersonal. - Aprecio da oración e a contemplación na tradición xudeocristiana e outras relixións como encontro coa bondade, a verdade e a beleza e posibilidade para o diálogo intercultural e interrelixioso. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - Estratexias de análises de obras de contido relixioso en distintas linguaxes, apreciando a achega do cristianismo á cultura.

UD	Título da UD	Duración
2	A Revelación de Deus na historia de Israel	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Describir e aceptar os trazos e dimensións fundamentais da identidade persoal, analizando relatos bíblicos de vocación e misión, así como outras biografías significativas.	Coñecer relatos bíblicos	PE	100
CA1.2 - Identificar as características da visión bíblica sobre o ser humano, relacionándoa coa dignidade persoal, recoñecéndoa nos outros.	Recoñecer a ser humano como imaxe e semellanza de Deus e fillo de Deus.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Relatos bíblicos e biografías sobre vocación e misión. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia, Palabra de Deus en palabras humanas que narra a relación entre Deus e o seu Pobo, a súa composición e xéneros literarios. - As claves bíblicas de Alianza, Pobo, e Historia na comprensión da dimensión creatural e relacional da persoa e as súas consecuencias.

UD	Título da UD	Duración
3	A Igrexa, presenza de Cristo e acción do Espírito Santo	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Xerar actitudes de xustiza e solidariedade, respectando a diversidade e tomando conciencia da responsabilidade compartida e a común pertenza, no horizonte do Reino de Deus.	Recoñecer o que significa Reino de Deus.	PE	100
CA1.6 - Analizar as necesidades sociais, identificando as situacións de inxustiza, violencia e discriminación, coas súas causas, discerníndoas segundo o proxecto do Reino de Deus, implicándose en propostas de transformación social.	Ter sentido de solidariedade e caridade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - A espiritualidade e a experiencia relixiosa como realización humana e social. A súa relación cos sacramentos. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A proposta ética e relixiosa do Reino de Deus en sociedades plurais. - A experiencia e as crenzas cristiás expresadas no Credo da Igrexa católica.

Contidos
- Comprensión dos símbolos e as celebracións da liturxia cristiá, dos sacramentos e da súa teoloxía. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - As diversas igrexas e comunidades cristiás coas súas propostas éticas para a vida en sociedade. - A valoración positiva da Igrexa cara á diversidade relixiosa e as súas expresións. - Situacións próximas de inxustiza e exclusión analizadas criticamente desde o maxisterio social da Igrexa. - Proxectos sociais da Igrexa ao longo da súa historia e a súa achega á inclusión social e á ecoloxía integral.

UD	Título da UD	Duración
4	Xesús é o Salvador	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Adquirir habilidades e actitudes de relación con outros, poñendo en práctica estratexias efectivas de reflexión e de comunicación, de axuda mutua, de participación e de inclusión, orientadas á mellora da convivencia na familia e na escola como expresión da fraternidade universal.	Ter sentido de solidaridade e caridade.	PE	100
CA1.4 - Desenvolver empatía e recoñecemento da diversidade persoal e social, inspirándose no ser relacional de Deus, manifestado na historia da salvación.	Recoñecer o ser fillo de Deus, e a relación salvífica entre Deus e o ser humano.		
CA1.11 - Identificar a Xesucristo como núcleo esencial do cristianismo, e a Biblia como libro do Pobo de Deus, valorando as súas achegas á vida das persoas e as sociedades.	Recoñecer a Cristo como centro, orixe e modelo do ser cristiano.		
CA1.12 - Elaborar unha primeira síntese da fe cristiá, subliñando a súa capacidade para o diálogo entre a fe e a razón, entre a fe e a cultura, mantendo as conviccións propias con pleno respecto ás dos outros.	Recoñecer o Credo como síntese de fe. E valorar a relación entre a fe e a razón, dúas fontes de coñecemento dadas por Deus.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Relatos bíblicos e biografías sobre vocación e misión. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - Xesucristo, revelación plena de Deus e acontecemento e salvación para a humanidade. - María, Nai de Xesús e Nai da Igrexa, testemuña da fe.

Contidos

- Corresponsables no coidado das persoas e do planeta.
- Xesucristo e a súa relación cos grupos sociais e relixiosos da época, e a súa opción preferente polas persoas máis desfavorecidas.
- Dinámicas persoais e sociais que dificultan ou impiden a construción do ben común, á luz do Evanxeo e da Tradición cristiá.

4.1. Concrecións metodolóxicas

INDAGACIÓN: a obtención e análise da información.

EXPOSICIÓN: búscase o aprendizaxe significativo a través de expresión do traballo persoal ou grupal do alumnado.

MOTIVACIÓN: captar contidos e valores. Exercicio de diálogo.

MÉTODO JOC: ver, xuzgar e actuar. Partir da experiencia, confrontala coa mensaxe cristiá e formular accións.

TRABALLO COOPERATIVO.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libreta persoal do alumno/a
Fichas de traballo.
A Biblia
Documentos e textos da Igrexa Católica: Biblia, Maxisterio, teoloxía.
Material visual e sonoro: Vida Misioneira (misioneiros combonianos), Valores de Cine (editorial san Pablo) e cortos de You Tube (Biblia project)
Mapas bíblicos e relixiosos.
Aula Virtual. Curso de Relixión Católica.
Material da Biblioteca do CPI. Sección Relixión.

A libreta é onde o alumnado recolle os apuntes da clase. As fichas de traballo son as probas escritas. Os documentos/textos de traballo son textos a comentar polo alumnado a partir dos seus coñecementos.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Durante o mes de setembro, procederase a observación dos coñecementos previos e as capacidades e habilidades, tanto do grupo como de cada alumno/a. Realizarase en base a un cuestionario, a observación e diálogo cos alumnos, o traballo dun texto ou lectura, para ver a súa comprensión e redacción, e a fluidez na lectura e na expresión oral. O cuestionario proposto para os rapaces procedentes de primaria ou procedentes doutros centros, rapaces que en principio non coñezo:

1. Di o nome das cinco grandes relixións da actualidade no mundo.
2. Pon unha característica da vida de Xesús de Nazaret que máis che chamou a atención.
3. Un compañeiro achégase a ti con un papel que pon: Mt, 1, 1-5. Que é?, explicalle o significado e busca o texto.

4. Escribe os sete sacramentos. De eles os que ti coñezas, por que asistiches na igrexa a algún. Que signo sacramental ou ceremonial coñeces deles, e para que son.
5. Escribe os dez mandamentos, explicaos. E o mandamento de Cristo?

Como resultado desta avaliación, se é necesario procederase a unha adaptación o nivel da aula, para partir da realidade e construír sobre ela. Do mesmo xeito, se fose preciso realizárase o apoio ou adaptación de forma individual, se houberse algún alumno/a que o precisase. Neste caso con seguimento e tipo de traballo, dende o seu nivel, pero integrado na clase, todo en colaboración co Departamento de Orientación. De tódolos xeitos, a concreción das medidas están por determinar, fruto dunha avaliación inicial, e explicitaranse no libro do departamento.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	25	25	25	25	100
Proba escrita	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

A base da cualificación do alumnado son as "fichas de traballo" de cada unidade didáctica (exames-controis do coñecemento e comprensión dos contidos). Inclúese a elaboración de mapas bíblicos ou históricos e a realización de traballos de textos (resúmenes, esquematizacións ou comentarios), e traballos de investigación. E o que se considera proba escrita.

PRIMEIRA AVALIACIÓN: Fichas de traballo son o 100% da nota.

SEGUNDA AVALIACIÓN: Fichas de traballo son o 100% da nota.

TERCEIRA AVALIACIÓN: Fichas de traballo son o 100% da nota.

O alumnado da ESO que suspenda calquera das avaliacións parciais terá traballo de recuperación desa avaliación ó principio do trimestre seguinte. No caso da recuperación terceira avaliación, ou calquera das outras se non se recuperaron no seu momento, será antes de finaliza-lo curso, no mes de xuño. Deste xeito, a avaliación do terceiro trimestre, por parte do profesor, farase a principio de xuño, na semana do 5 ó 9 de xuño.

A nota que se obterá na Avaliación Final, coincidente en sesión avaliadora coa terceira avaliación, será a media das tres avaliacións parciais.

O alumnado que tivese a materia aprobada, nese tempo terá traballo de contidos trasversais, misioneiros ou valores, sobre os contidos de ese curso; podendo mellorar nota co traballo-resume de cada contido misioneiro ou de valores.

Criterios de recuperación:

O alumnado que suspenda calquera das avaliacións parciais terá traballo de recuperación desa avaliación, tendo como base as fichas de traballo suspensas e corrixidas polo profesor.

1- Corrección, acompañada polo profesor, da ficha da Unidade Didáctica suspensa.

2- Unha ficha de traballo de cada Unidade Didáctica suspensa.

3.- Entrega da ficha de traballo en tempo e forma.

O alumnado que tivese a materia suspensa, na súa totalidade ou calquera das avaliacións, inclusive a terceira que de forma práctica adiántase, aínda que a sesión avaliadora coincida coa avaliación final, no tempo entre a avaliación do terceiro trimestre e a avaliación final desenvolverá na clase o traballo, dirixido polo profesor, para recuperación da materia suspensa.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado que tivese a materia de Relixión Católica pendente, recibirá por parte do profesor Xefe de Departamento un cartafol que incluíra unha serie de fichas de traballo, unha por cada unidade didáctica. Realizaráse no curso, cos prazos de entrega que se establezcan, supervisado polo Xefe de departamento.

No caso de que non entregue o cartafol traballado e correcto, pode facer unha proba escrita sobre os contidos da materia.

6. Medidas de atención á diversidade

Realización de reforzo académico os alumnos/as que o necesiten.

Identificar alumnos/as con necesidades educativas especiais e asegurarse de que haxa medios para atender a estes alumnos/as.

Elaboración de materiais para este tipo de alumnado.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X		
ET.4 - Tecnoloxías da información e da comunicación	X	X		
ET.5 - Emprendemento			X	
ET.6 - Educación cívica e constitucional	X			X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Nadal	Decembro. Desenvolver a creación de postais de Nadal para felicitar as festas e traballar o sentido cristiano do Nadal.
Xaneiro Misioneiro	Xaneiro. Desenvolver o o material de traballo misioneiro proporcionado por OMP para celebrar a Santa Infancia Misioneira e descubrir a realidade misional de Igrexa.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Alcanzáronse os obxetivos
Déronse todos os contidos programados
A temporalización destes contidos foi a adecuada
As actividades e a metodoloxía foi a axeitada
Os materiais e recursos didácticos son os axeitados
A avaliación e cualificación foi a axeitada
Precisouse algunha adaptación da programación a realidade académica do alumnado
Contribue a adquirir as competencias polo alumnado
A diversidade do alumnado foi atendida de forma eficaz e suficiente
Están suficientemente atendidos, dende a materia e o seu horario, os ámbitos TIC, proxecto lector, plan de convivencia e educación en valores
As actividades complementarias foron adecuadas e que resultado tiveron, como respondeu o alumnado

Descrición:

O procedemento para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente realizarase entorno a uns indicadores que terán unha numeración de 1 a 3. De menos a máis: insuficientemente logrado, medianamente logrado e logrado. O resultado recollerase no libro de actas do departamento. Por outra banda, tamén realízase esta avaliación do proceso de ensino e da práctica docente na memoria do Departamento de Relixión.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O longo do curso realizarase un seguimento, de carácter semanal, da programación de todos os seus aspectos, levandándose un rexistro mensual no libro de actas do Departamento de Relixión Católica. E se fose necesario realízanse as modificacións necesarias para súa mellora, deixándose por escrito na acta de departamento; así como propostas de mellora, si has houberse.

Este seguimento realizarase de forma global ó final de cada avaliación, e despois da avaliación final. E realizarase en torno a uns aspectos:

- 1.- Os contidos e a súa temporalización.
- 2.- A metodoloxía.
- 3.- Os materiais e recursos didácticos.
- 4.- A atención a diversidade e posibles reforzos educativos.
- 5.- Os instrumentos de avaliación.
- 6.- Os criterios de cualificación.
- 7.- A valoración da/s actividades complementarias. si as houbo.

9. Outros apartados